

ایچنده یاپیش حوضدن قارباتک هر دقیقه ده کیشن صونوق سولرینی ایچدیله .
 یلونا محاربه سندن کتیرلش، دهلیزاره قونمش بعض طویلری، تفکری کوردک؛
 دفتر زواره، یک محبتکار، یک متشکر برقاچ سطر یازدق و قصردن متحس،
 محظوظ دیشاری چیقدی . اقشام ینه بکرشه دونه چکدک .

ایرتسی کون بر بازار کونیدی، بزم دارالفنونک معلمری و خواجهلری
 کله چکدی. اونلر کلدیلر واک حقیقی معناسیله بکرش اونلری بریورطی برشلک
 یاهرق قبول ایتدی. بزم هیئتده اوکون دوندی، یالکز بن برقاچ ارقداشعله
 برابر وومانیایا حکومتک دعوتیله اقامتمیزی تمید ایتدک، بونلریده اکلانسم
 یک اوزون اوله جق . عودتده عینی یوللر، عینی مناظر، کوستجهده شرفزه
 ویریلن برضیافت، بر بالو، واپورمزک ریختمدن اوزاقلاشیشی و بزی ساحلرده
 تشییع ایدن بیکلرجه خلقت، تا اوزاقلرده بزی کلوب بولان، پارچه پارچه
 سسلری، تریاسقا ترکیا ندالری و بزم اونلره ایصال ایتمکچالیشدیغمز یاشاسین
 رومانیایا، تریاسقا رومانیایا ندالرمز . صوکره قره دکز و نهایت استانبول .

محمد الله صبحی

آلتایله طوغری

(باشی ۱ نجی بیلک ۱۲ نجی سایینده)

(ارمسفی) دهیم . شهرک اورته سنده، (ارم) نهرینک ایرتیشه دوکولدیکی
 محله کاشن واپور اسکله لرینه اوغرادقدن صوکره، یدی سکز ساعت قدر شهرده
 قاله بیله جکمزری اوکرندم . بومدت بکا کافی کلدی . سیریانک مرکز اداره سی
 اولان بوشهرک کوریهلرک یرلرینی، چارشیلرینی، بازارلرینی طولاشدم، بعضی
 محترم سیالریده زیارت ایده بیله جک فرصت بولدم . فقط شهر انتظام و معموریجه
 داخلی روسیه نککیلره نظر آخیلی کیروده ایدی . مع ذلك جاده لرده، چارشیلرده

هر طرفه جانلی بر فعالیت حکم سوریوردی : کلن ، کیدن ، آلان ، صاتان ..
خیلی غلبه لوق واردی . شهرک هانکی طرفته کیتدی ایسم ، اک زیاده نظر دقتمه
چارپان شی زراعتی مخصوص آلات وادوات مغازه و دبویلی اولدی . بونلرده
سیریانک زراعتی ایلر و ملکده اولدیغنی کوستریوردی . سورو سورو روس
مهاجرلری بومغازه و دبویلرک اطرافنده طولاشیور ، کیمی صابان بازارلق
ایدیور ، کیمی اوراق ماکنه سی آلمش ، کیمی ده دوکته تی یوکلتمش کوتریور .
وقتیله سیریا مسلمانلرینه قارشى بر حمله اولمق اوزره حکومت طرفندن
بنا ایدیلن کلیسا ییچمنده کی جامع شریفی زیارت ایتکی ده اونوتامدم . ایشیتدیگمه
کوره صوک سنلرده بوجامع شریفک اطرافنده پک غریب بر مسئله چیقمش :
اغوی شیطانی نتیجه سی اوله حق ، تورک قازاقلردن بعضی ایلری کلنلر جامعک
آنحق کنیدلرینه عائد اولوب ، دیگر مسلمانلرک بوراده حقلری اولدیغنی ادعا
ایدلرک حکومتی مراجعت ایتمشلر ؛ بومراجعت بالطبع حکومتک ده ایشینه ،
دوشونجه سنه پک موافق کلدیکندن مراملری ترویج ایدیش .. فقط سائر
مسلمانلرده سکوت ایدوب قالماملر ، برطرفدن کندی تشبثلری سایه سنده بر
جامع ایله منتظم بر مکتب میدانه کتیردکلری کبی ، دیگر طرفندن قازاقلرک
بوداعاسنه قارشى اعتراض ایتمشلر ، حکومت قرار سابقندن رجوع ایتماکله برابر ،
جامعدن بر قسم مسلمانلرک منعی جائز اوله میه جغنی نظر دقته آله رق عبادت
خصوصنده جامع شریفی ایکی طرف آراسنده مشترک قیلمشدر . شیمدیلك
بوزواللی جامع بر هفته قازاقلره ، دیگر هفته ده ایسه سائر مسلمانلره عائد اعتبار
ایدیلکده در ! ..

واپور قالقالی بر ساعت کچمشدی . شهرخیلی آرقه ده قالمشدی . جریان
شدید ایله آققده اولان ایرتیشک ایکی ساحلی دورت بش آرشینلق صرپلقدن
صوکر کوزوک کوره بیلدیکی قدر کنیش بر اووه در . صوله طوغری اووانک
تاوازاقلرنده ، افقه یاقین یرلرده روس کویلرینک بیاض کلیسالری ، ساحل
بوغجه چفتلکلر ، تارلالر ، منتظم مهاجر ماوالری ، باغچلر ، بوستانلر و بونلر
ایچون صواساله سنه مخصوص برنوع طولومبلر ، اوتده بروده کومه لن آغاجلقلر ،

بویاقده کی فعالیت حیاتیه و زراعیه نك بر شاهدی ایدی. صاغ طرفزده کی ساحل ایسه درین بر سکون ایچنده در: اثر حیات اولق اوزره آنجق کنیش بر بوشلغك اوتەسنده بروسنده تەك توك كچه نەولر، قیش كلنجیه قدر متروك قالمغه محكوم، طوبراق و صمان ییغینلرندن عبارت كهنه قیشلاقلار، اوزاقده قویون سوروسنه بکزر برشی، اوتەده باموقلی قالین البسه سیله (طرماق) [۱] بورونمش، چویك وجودلی آت اوزرنده بر سواری، افقلره یاقین بر یرده چاموردن یاپیلی دورت دیوارینك گوشه لری بر آز چیقندیلی قازاق عالله لرینك یت لری (تربهلر) کورینور... شو کوردکلریمك پك اوزاقلره بحر خزدن، تورکمنستان و تورکستانه، کاشغر و جینه قدر اوزانوب کیتدیکنی دوشنیوردم. بیکلرجه کیلومتر و مریدن عبارت اولان بواووا هپ عینی عرقه، عینی حیاته منسوب قومك، بسیط، بسیط اولدینی قدرده صاف اولان حیاتلرینه کنیش بر جولانگاه ایدی. تاریخك مبهم صورتده فرق ایده بیله یکی زمانلردن اعتباراً قازاقلر موسمنه کوره اووانك مناسب یرلرنده چادیرلرینی، نەولرینی دیگەرك ماللریله، داوارلریله کچینوب کیدیورلردی.

ایشته شیمدی بز، یرتیشك منصبه، قازاقستانك ایچرولرینه طوغری ایلروله بورز. قازاقلرك، بلکهده بونلرك منسوب اولدینی بوتون تورك عرقك منشأ ظهوری اولان یرلره، آلتای اووالرینه طوغری کیدیورز. واپورمن شدتلی جریانلره قارشى بوتون قوتى صرف ایده رك هپ ایلروله یور، اورتالق قارارمغه باشلا دیغدن یولجیلر اوطه لرینه چکیلیورلر. آرتق ساحل فرق ایدیله میه جك قدر قراكلق اولدی. کوزمك اوکنده کوریه جك برشی قالمادی؛ کندی اوطه مه چکیلدم. یالکیزلق ایچنده کوندز کوردکلریمی ذهنأ تکرار ایدرکن، دماغده بیلیم هانکی بر نقطه ذاکره نك اهترازه باشلامیله بوقطه قديمه نك، سیریانك سلسله خاطراتی خیالی کوزومك اوکندن کچمکه باشلادی.

حیاتك الذلتی ساعتلرینی احتوا ایدن اوکیجه نك بر یادکاری اولق اوزره

[۱] طوماق: فولاقلی. دیری آچیلی بر نوع قازاق قالباغی.

محترم قارەلرەمك مساعده لریله سیرییا قطعە سنك ماضیسی و تاریخی حقنە بر قاج
سوز یازمق ایستیورم .

*
*
*

قبل المیلاد ایکی بیک سنه اولاری بوتون سیرییا ، هله ایرتیش نهری سواحلی ،
آلتای اووا و آتەکلری چیندن سیرییا ، سیریادن چینە کلوب کیدن ، و بورالردن
آسیا ایچرولرینه ، جنوبه ، آوروپا یه طوغری ایلروله یین اقوام مختلفەنك محاربە
میدانی ایدی . آلتای اووالری ، قالپا آتەکلری ، صاوور یا یالالری ،
ایرتیش نهری حیات و معیشت مبارزه لرینك کیم بیلیر نقدر فجیع لوحه لرینه
شاهد اولمشدر . بو مبارزه میدانك قهرمانلری کیملر ایدی ؟ هانکی عرقه
منسوب ایدی ؟ بوکون آنلرك بقایاسی وارمیدر ؟ وار ایسه عجبا هانکی قوم ؟ ..
بوتون بوسواللرك جوابی مجهول دنیهلەك قدر مبهم در .

ماضینك دریندکلری ایچنە کیزلنمش بواقوام سالفه حقنە آز چوق معلومات
ایدینه بیلەمک ایچون باشلوجه واسطه بر اقلش اولدقلری غایت قباییلی و اوزری
یازیلی و یازیسز بابالر (هیکلر) ، قورغانلر خرابه لری ، تاش دورینه عائد
بالطه لر ، چیکچلر ، اوق اوچلری ... کبی سرت جسملردن معمول
اثاث بیتیه و آلات حربیه دن عبارتدر . ایرتیش و اوبی نه رلرینك
ساحلرلرندە اجرا ایدیلن حفریات نتیجه سنندە تاریخك قید ایدە مدیکي زمانلره
عائد توزلی آلات و ادوات بولنمشدر . بورالرده کثرتله بولونان فیل محمودی
قدیدلری بواقوام قدیمەنك او حیوانلره قومشو یا شادقلرینی تخمین ایتدیریور .
ایرتیش و اوبی نهری ساحلرلرندە ، آلتای آتەکلرندە بولونان اسکی
دورلره عائد آنارک صنعتجه قبالقلرینه باقیلیرسه هر حالده بواقوامك
مدینتده پک مبتدی بولندقلری آکلاشیلور . فقط بونلرك آوروپا یه هجرتلرندن
صوکر ا قوللانندقلری آلات و ادواتك نفاست و اینجه لکلرینه دقت ایدیلەك
اولورسه صنایع و مدینتلرینك ده تدریجی بر صورتده ترقی ایتدیکی کوریلور .
شایان تأسفدرکە بوقورغانلرده بولنوب صاحب لرینك ترقیات فکریه
و مدنیه لرینه ، آنلرك احوال عمومیه و خصوصیه لرینه دلالت ایدە بیلەك اشیادن

ذی قیمت اولانلری وقتيله بوکی آثار اسلافه اهمیت ویریلدیکی زمانلرده ضایع اولمش، قیمتجه اهمیتیز کورونان عادی شیلرده اوتیه برویه آتیلهرق حسن محافظه ایديله مامشدر.

مع مافیه قورغانلرک بعضیلرنده معدنلردن معمول اشیایه تصادف اولندیغی کی، حالا بوکون دخی آلتایدکی معدن اوجاقلرنده معدنی قایلر بولتیور. بونلردن اقوام مذکورنک قیومجیلیق، یاخود دوکمه جیلکی اوکره نه بيله جک قدر اوزون بر ماضیلری بولندیغی آکلاشیلیر.

اسکی یونان مؤرخلرندن هرودوتک دیدیکنه کوره آرینپاس آدلی بر قوم غریب دنیلن قومدن آلتون چالارلرمش. غریبلرده قیشی سکز آی قدر دوام ایدن طاغلق بر مملکتده امرار حیات ایدرلرمش و آلتونلری چوقش... حتی هرودوت آرینپاسلر طرفندن چالتان آلتونک اسکیت (سیت) مملکتنه هانکی طریق ایله ایصال ایدیلدیکی ده کوستریور. بو طریقک شمیدیکی طوبول، طوم طرفلرندن کیمش اولماسی اغلب احتمالدر.

حفریات نتیجه سنده استحصال اولنان انسان و آت قدیدلری، پینک طاقلری بواقوام قدیمه نک سواری اولدقلرینه شهادت ایدیور.

آثار قدیمه یی بزم انظار عبرتمزه ترک ایدن اقوام سالفه نک کیملردن عبارت اولدقلرینی تعیین ایتک هنوز میسر اولمامشدر. مع مافیه بعضی قورغانلردن اخراج اولنان باهار و سائر تاشلر اوزرنده کی یازیلر اوقونوبده مضمونلری آکلاشیلدقدن سوکرا هر حالده کیملر اولدقلری معلوم اولور.

اوروپای روسینک شمال غربی طرفلرنده انتشار ایدن روایتلره کوره بو طرفلرده موجود اولان قورغانلر اوتهدنبری هرورمزای ناميله یاد ایدیلکده اولدینی سویلنیور. بوکا باقیله جق اولور ایسه بونلرکده هرور Tchoude قومی اولدقلری آکلاشیلیر. فقط بوده احاد ناس آراسنده منتشر روایت اولمقدن باشقه آبروجه بر قیمت تاریخیه یی حائر دکلدر.

چین مورخلرینک ضبطنه کوره قبل المیلاد بر ایکی یوز سنه اولیسی سیریا قطعهمسی شو صورتله مسکون ایدی: غربی سیریانک ایرتیش نهری

زایسان کولی اطرافنده اوصوک Oussouns لر ساکن بولنیوردی، که بونلر هر حالده تورک - مانغول عرقدن باشقه بر عرقه منسوب قوم ایدی. سیبریای غربینک وسطلری یعنی ایرتیش و او بی نهرلرینک اووالری دینیلینی نامنده کی قوم ایله مسکون ایدی. بونلرک مائی کوزلی، صاریشین و بیاض وجودلی اولدقلری نظر دقته آینه جق اولورسه قیافتجه اسقاندینا و اقوامنک اسکی یازیلرینه مشاهدرد. ینه چینیلرک روایتلرینه کوره دینیلینی اقوامندن دهاشمال طرفلرنده بیاض جلدلی، فقط اسملری بیلنمه یه ن دیگر بر قومک بولنمش اولدینی ده سویلتیور. اقوام مذکوره اوتهدنبری یک دیگرله اختلاط ایدیورلردی: ذاتاً بونلرک هپسده آرالرنده موانع طبیعی دن بر شی بولنمیان بر محیطک مختلف عرقلره منسوب سکنه سی دیمک ایدی. نهایت بونلر عرقی تأثیراته تابع اوله رق بشنجی عصرده کیونفوز (هون-غون) ودها بر آز صوکرا روتوری نامنده قوملر ظاهر اولدی. فقط روتوری قومی ایکی یوز سنه طرفنده آلتایلر منطقه سنی و بوکون طومسق ولایتک بولندینی یرلری ضبط ایتدیلر. اون اوچونجی عصرده کیلیکتیزی اسمنده بر قوم پیدا اولدی. بوسره لرده مانغول - فین - تورک اقوامی اوروپایه هجوم ایله روسیه طرفلرینی ودها اوتهلرینی استیلا ایدیورلردی.

یتیمدی

ملیم ثابت

ترجمہ احوال

احمد مدحت افندینک حیات و مناقبی

(باشی کچن صابیده)

احمد مدحت افندی، انامی démocrate بر حیات سورردی. اصلزاده لک طاسلامغه، عظمت صائمغه هیچ هوس ایتمه مشدر. برقاج آرابه صاتین آلمغه